Chambres d'Amis 1986 T en B

In het SMAK Gent kan men naar de expositie *40 jaar Chambres d'Amis*. In de zomer van 1986 organiseerde Jan Hoet deze spraakmakende expositie met de vraagstelling waar kunst thuis hoort, in een museum of in een privé woning. Hij inviteerde 51 kunstenaars om een werk te presenteren of te maken in situ, niet in het Museum voor Schone Kunsten (MSK) maar in woningen verspreid over de gehele stad. Het concept om de stad erbij te betrekken kreeg nadien grote navolging. Ook in Gent met 'Over The Edges' (2000) en 'TRACK' (2012).

In feite moest de manifestatie plaatsvinden in 1985 dit tien jaar Museum Hedendaagse Kunst te vieren. De Sint Pietersabdij was niet vrij om het project Initiatief '85 te organiseren. Dus alles werd verplaatst naar de zomer van 1986.

In september '86 schreef de jonge kunstcriticus Jan Braet in Knack een nabeschouwing om de kunstzomer met als titel "De gesloten kamer – Is er nog kunst na Chambres d'Amis?"; "In de roerige jaren zestig is er 't allen kant geroepen dat de kunst uit het museum gesleurd moet worden, de straat op. Het bleven kreten , af en toe trok een zonderling inderdaad naar buiten, maar tegen de jaren zeventig zat iedereen alweer veilig thuis. In de zomer van zesentachtig waagde de aktuele kunst een verrassingsaanval en nam drie maanden lang en hele stad in."

Het werd een succes voor de horeca door de vele buitenlanders die naar Gent kwamen en zeker moesten overnachten. Het opzet van Hoet was om zijn eigen museum op te eisen. In 1986 was er één gebouw, het schitterend MSK, waar zowel de oude en hedendaagse kunst een plaats moesten vinden.

De aanval is de verdienste geweest van Jan Hoet. Een project dat traag op gang kwam maar op het einde de stormloop veroorzaakte in september. De kunstzomer van 1986 in Gent had nog meer te bieden. Gelijktijdig liep het project "Initiatief 86" waarbij drie buitenlandse curatoren Kaspar König, Jean-Hubert Martin en Gosse Oosterhof een selectie maakten van Belgische kunstenaars samengebracht in de Sint Pietersabdij. De blikvanger was de gekantelde hoogspanningsmast op het Sint Pietersplein, een project van Luc Deleu in zijn reeks *Schaal & Perspectief*. Ook op andere verrassende locaties, zoals de historische tuin met

bouwfragmenten van de Sint Lucas school, werd een thema expositie georganiseerd. In een oude, verlaten textielfabriek vond “Antichambre” plaats met werk van jonge kunstenaars waaronder personen met nu een internationale uitstraling zoals Peter Buggenhout en Berlinde De Bruyckere.

Het project van Jan Hoet kreeg direct grote media aandacht, ook in de Nederlandse pers. Veel Belgen en Nederlanders ontdekten vermoedelijk voor het eerst niet enkel het museum maar ook de veelheid aan locaties in de stad. Ook uit andere buurlanden was de opkomst groot. Geert Bekaert schreef dat het niet enkel een kunstproject was, maar ook de grootste architectuurmanifestatie in Gent. Het Nederlands architectuurblad ARCHIS bracht in november ’86 een nabeschouwing van vier pagina’s.

Museum voor Schone Kunsten MSK in Citadelpark met affiche van Chambres d’Amis. Gelijktijdig een grote expositie Frans Masereel foto: Archief SMAK

Na een oproep zijn een aantal bewoners ingegaan op de vraag om een kunstenaar te ontvangen en hun woning open te stellen. Hoet kon veel internationale kunstenaars met faam en met uiterst divers werk strikken om aan het project mee te werken. Eén werk van alle kunstenaars

samenbrengen in een paar museumzalen zou een mislukking zijn geweest. Het concept van één kunstenaar per locatie werkte wel. Toch waren er grote verschillen. Kunstenaars die het dagelijks leven in de woning niet verstoorden, zoals Toroni, Fabro, Sol LeWitt en Kosuth, of kunstenaars die de volledige woonkamer in beslag namen om een werk te tonen, zoals Mario Mertz deed met een aaneenschakeling van stalen tafels.

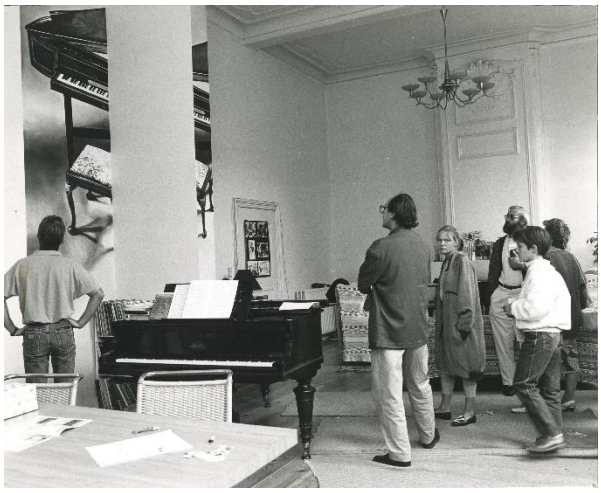

Werk van Nicola di Maria (I), Werk van Rob Scholte (NL) foto's Archief SMAK

Met een opdeling in pare en onpare dagen kon met de locaties bezoeken. Het was een ontdekkingstocht door Gent, stadsdelen waar nooit een kunsttoerist te bespeuren viel. Een werk van Philip Van Isacker kon men op vier binnenpleinen van 19de eeuwse arbeiderswoningen zien op elke dag, een sculptuur in klei die na Chambres d'Amis zichzelf zou vernietigen.

Van het kunstgebeuren 86 is er nog een restant te zien in de publieke ruimte, een gevelfragment ontworpen door Charles Vandenhove. Het is een onderdeel van het Design Museum Gent dat in oktober opnieuw open gaat. In het interieur werd toen de film getoond van Jef Cornelis betreffende het oeuvre van de architect en de kunstintegraties.

Natuurlijk was er ook een aspect van voyeurisme, de kans om eens binnen te kijken, het interieur achter de straatgevel. Maar gelijktijdig was het een ontdekkingstocht van het stedelijk weefsel waar mensen wonen en werken. Er werd ook televisiegeschiedenis geschreven. Op 21 juni 1986, de openingsdag van *Chambres d'Amis*, vond een uitzonderlijk tv-moment plaats: meer dan zes uur lang bracht de toenmalige BRT live verslag van de Gentse Kunstzomer geregisseerd werd door Jef Cornelis.

Vermoedelijk werd voor de eerste maal een communicatie bureau ingeschakeld. Overal verscheen grote affiches met daarop “Albrecht Dürer zou zeker gekomen zijn. Komt u ook?”, een campagne ontworpen door Piet Vandekerckhove & Co, de persoon die in de jaren zeventig ook de nieuwe logo ontwierp en communicatie van het Museum voor Sierkunst, nu Design museum Gent.

In de jaren ’80 was er veel te doen rond het project Gent Zuid en het slopen van het Coliseum aan de Kuiperskaai, een Art Nouveau werk van de Gentse architect Geo Henderick. Er verscheen een affiche met de zelfde typografie met daarop de tekst “Geo Henderick zou zeker vloeken. Ge.B.AK Vloekt ook”. Daarbij Coiiseum d’Amis en de data van het kunstgebeuren. Het initiatief kwam van het overlegplatform van Gentse Buurt en Aktiegroepen. In de linkerhoek onderaan een gebak met een “kers op de taart” in plaats van de sponsor Dunhill. Onderaan duidelijk de verwijzing naar Chambres d’Amis.

Gent aan Coliseum affiche “Geo Henderick zou zeker vloeken. Ge.B.AK Vloekt ook”. Foto Marc Dubois

Chambres d’Amis: vóór, tijdens en na.

Het gedeelte “Archief” bestaat uit vier ruimtes met een veelheid aan documenten om dit gebeuren in een breder kader te plaatsen. In de vijfde ruimte het werk “Le Décor et son Double” van Daniël Buren die tegen het concept om kunst te tonen in privé woningen inging. Hij had dit werk gemaakt bij een bevriend koppel en kunstverzamelaars Annick en Anton Herbert. Er werd beslist om de woning niet open te stellen en een kopie ervan te maken en te presenteren in de inkomhal van het MSK. Na Chambres d’Amis werd deze “installatie” gesloopt en in 2011 werd de

museale dubbelganger opnieuw gerealiseerd. Tijdens deze expositie in het SMAK is deze remake te zien maar ook de andere versie in de Foundation Herbert.

Daniel Buren "Le Décor et son Double" 1986-2011 Collectie Vlaamse Gemeenschap foto: Dirk Pauwels

Een aantal werken uit 1986 werden een onderdeel van de collectie van het Museum voor Hedendaagse Kunst, nu SMAK. Aan drie kunstenaars Heike Pallanca, Haim Steinbach en Susanne Kriemann werd gevraagd om met dit werk een andere configuratie te maken. De verhouding tussen een nieuwe museumpresentatie met een verwijzing naar de oorspronkelijke opstelling van het werk tijdens de zomer van 1986.

De rode catalogus van 1986 was reeds jaren een gezocht antiquariaat object. Om veertig jaar te vieren werd een facsimile uitgebracht, wel met een soft cover.

In het SMAK een tweede expositie met werk van Carole Vanderlinden, een selectie schilderijen en werken op papier. Gelijktijdig verscheen bij Karma New York de eerste monografie van haar werk, een traject van reeds 25 jaar. Een ontdekking waard van een kunstenares die te veel onder de radar is gebleven.

Marc Dubois

www.smak.be / www.herbertfoundation.org